

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“อนธปุณฺชน — ปุณฺชนผู้มีตบอด, อันธปุณฺชน”

อนธปุณฺชน อ่านตามภาษาบาลีว่า อัน - ทะ - ปุ - ฤด - ชะ - นะ มาจากคำว่า อนธ (มีตบอด) ปุณฺ (หนา) กับคำว่า ชน (ชน, บุคคล) แล้วซ้อน ช จึงรวมกันเป็น อนธปุณฺชน แปลว่า ปุณฺชนผู้มีตบอด หรือแปลทับศัพท์เป็น อันธปุณฺชน ก็คือ ชนผู้หนาแน่นไปด้วยกิเลสเป็นผู้มีตบอดด้วยความไม่รู้และกิเลสทั้งหลาย ไม่ได้สะสมกุศล ไม่ได้ศึกษาพระธรรมวินัย ไม่มีความเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริง ไม่ได้เห็นประโยชน์ของพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง

ข้อความในสุมังคลวิลาสนี้ อรรถกถา ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค พรหมชาลสูตร แสดงความเป็นจริงของอันธปุณฺชนซึ่งแตกต่างจากกัลยาณปุณฺชนอย่างสิ้นเชิง ดังนี้

“ปุณฺชนมี ๒ พวก คือ อันธปุณฺชน (ปุณฺชนผู้มีตบอด) ๑ กัลยาณปุณฺชน (ปุณฺชนที่ดีงาม) ๑

ในปุณฺชน ๒ พวกนั้น บุคคลผู้ไม่มีการเรียน การสอบถาม การฟัง การทรงจำ และการพิจารณาในชั้นธ ธาตุ และอายตนะเป็นต้น นี้ชื่อว่า อันธปุณฺชน บุคคลผู้มีกิจเหล่านั้น ชื่อว่า กัลยาณปุณฺชน”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงตลอด ๔๕ พรรษา แสดงถึงสิ่งที่มีจริง ๆ โดยตลอด แม้ว่า จะทรงแสดงโดยปรารภถึงบุคคลประเภทต่างๆ ที่มีความประพฤติเป็นไปตามการสะสมของแต่ละบุคคล ดีบ้าง ไม่ดีบ้างนั้น ก็ไม่พ้นไปจากสภาพธรรมที่มีจริง เพราะมีสภาพธรรมที่มีจริงเกิดขึ้นเป็นไป จึงมีการหมายรู้กันว่าเป็นบุคคลที่มีความประพฤติเป็นไปอย่างนั้นๆ ซึ่งพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงเป็นเครื่องเตือนให้ผู้ฟังผู้ศึกษาได้เข้าใจตัวเองตามความเป็นจริง เพื่อจะได้เป็นผู้ไม่ประมาทในการสะสมความดีและอบรมเจริญปัญญา เพื่อความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น เพื่อขัดเกลาละคลายกิเลสของตนเองซึ่งมีมากเป็นอยู่อย่าง

โดยปกติของความเป็นปุณฺชนแล้ว เป็นผู้ที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส ย่อมมีอกุศลเกิดขึ้นเป็นไปมาก เพราะเหตุว่าปุณฺชน คือ ผู้ที่ไม่ใช่พระอริยบุคคล ยังเต็มไปด้วยกิเลส เป็นผู้มีกิเลสที่ยังไม่ได้ดับเลย เมื่อได้เหตุปัจจัย อกุศลก็เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่ ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคลตัวตนเลย ใครก็ตามที่มีความประพฤติที่ไม่ดี แท้ที่จริงแล้วก็เป็นเพราะธรรมฝ่ายไม่ดีต่างหากที่เกิดขึ้นเป็นไป เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ควรที่จะได้พิจารณาว่าจะเป็นปุณฺชนผู้ไม่ได้สะสมกุศล ไม่ได้สะสมปัญญาจากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม ไม่มีคุณความดีอะไรเลย เป็นปุณฺชนผู้มีตบอด(อันธปุณฺชน) หรือว่า จะเป็นปุณฺชนที่ดีงาม(กัลยาณปุณฺชน) ผู้มีความจริงใจที่จะเจริญกุศลประการต่าง ๆ พร้อมทั้งฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญาในชีวิตประจำวัน เพื่อขัดเกลาละคลายกิเลสของตนเอง ต่อไป ทั้งหมดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การสะสมของแต่ละบุคคลจริง ๆ เป็นไปตามเหตุปัจจัย ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น เมื่อได้เข้าใจแล้ว ก็ไม่ควรอย่างยิ่งเลยที่จะเป็นอันธปุณฺชน

ถ้าเป็นผู้ที่ได้สะสมเหตุที่ดีมา เห็นประโยชน์ของการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญา ในชีวิตประจำวัน ย่อมมีทางที่จะทำให้จากที่เคยเป็นผู้มีโทษมาก กล่าวคือ กาย วาจา ใจ เป็นไปกับด้วย อกุศลเสียเป็นส่วนใหญ่ ก็จะค่อยๆ น้อมไปในทางที่เป็นกุศลยิ่งขึ้น มีความละอายมีความเกรงกลัวต่ออกุศล ธรรมมากยิ่งขึ้น เห็นประโยชน์ของกุศลธรรมมากยิ่งขึ้น ชัดเกลากิเลสมากขึ้น คล้อยตามความเข้าใจที่ค่อย ๆ เจริญขึ้นได้ เพราะเหตุว่าปุถุชนที่ได้ฟังพระธรรมแล้วเข้าใจ เป็นกัลยาณปุถุชน เป็นคนที่ดีงามกว่าคนที่ไม่ได้ ฟังพระธรรม เพราะมีความเข้าใจถูกต้องมีความเห็นถูกต้องสามารถที่จะรู้หนทางที่จะเป็นอยู่ในโลกนี้ด้วยความ เป็นคนดี ไม่กระทำทุจริตกรรม สามารถที่จะเข้าใจความจริงได้จนกระทั่งสามารถที่จะขัดเกลากิเลสยิ่งขึ้น มี ปัญญาเป็นเครื่องนำทางชีวิตที่ดี เกื้อกูลให้ถือเอาเฉพาะสิ่งที่ควร แล้วละทิ้งสิ่งที่ไม่ควร เป็นผู้ค่อยๆ งามด้วย คุณธรรม งามด้วยปัญญา และจากการเป็นกัลยาณปุถุชนที่ไม่ประมาทในการศึกษาพระธรรมอบรมเจริญ ปัญญาสะสมความดีประการต่างๆ เมื่อปัญญาเจริญขึ้นก็สามารถรู้แจ้งอริยสัจจธรรมดับกิเลสตามลำดับขั้น ถึงความเป็นพระอริยบุคคล ข้ามพ้นความเป็นปุถุชนได้อย่างสิ้นเชิง กิเลสที่ดับได้แล้ว ก็จะไม่เกิดขึ้นอีกเลย ในสังสารวัฏฏ์ แต่ก็เป็นเรื่องที่ไกลเป็นอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นแล้ว สิ่งทีประเสริฐที่สุดในชีวิต ไม่ใช่ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ใดทั้งสิ้น แต่เป็นความเข้าใจถูกต้องความเห็นถูกต้องที่ได้อาศัยพระธรรมแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธ เจ้าทรงแสดง เพราะเหตุว่ากิเลสที่ได้สะสมมาอย่างมากมายในสังสารวัฏฏ์ซึ่งประมาณไม่ได้เลย จะสามารถ ค่อยๆ ลดละคลายลงไปทีละเล็กละน้อยจนกว่าจะถึงกาลเวลาที่ปัญญาคมกล้าก็สามารถรู้แจ้งอริยสัจ จธรรมดับกิเลสตามลำดับขั้นได้อย่างแท้จริง

บุคคลผู้ที่สนใจในการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม ย่อมเป็นผู้เห็นประโยชน์ของปัญญา เพราะปัญญา เท่านั้นที่จะสามารถดับกิเลสได้ แต่ถ้าไม่มีปัญญาเลย เรื่องของการหมดกิเลสก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ดังนั้น สิ่งที่เราขาดไม่ได้เลยซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญ คือการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรม สะสมปัญญา ความเข้าใจถูก เห็นถูกไปตามลำดับ เห็นประโยชน์ของสิ่งที่มีค่าที่สุดในสังสารวัฏฏ์ เพราะปัญญานี้เองที่จะเป็นเหตุทำให้ จากที่เป็นปุถุชนผู้หนาแน่นไปด้วยกิเลสประการต่างๆ มากมาย สามารถดำเนินไปถึงการรู้แจ้งอริยสัจจธรรม เป็นพระอริยบุคคลดับกิเลสได้ตามลำดับ ข้ามพ้นจากความเป็นปุถุชนได้ในที่สุดซึ่งจะต้องอาศัยกาลเวลาที่ ยาวนานอย่างยิ่งในการอบรมเจริญปัญญา

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗